

Дори 24 години след промените бившите комунистически служби в лицето на Държавна сигурност и Разузнавателното управление на Генералния щаб на БНА не са минало, а техните разклонения и проявления са в настоящето на България.

До този извод стигнаха участниците в кръглата маса „Предизвикателствата пред отварянето на досиетата в България“, проведена в Народното събрание днес и организирана от фондация „Конрад Аденауер“.

Обществената дискусия се обедини около мнението, че с определени действия и редица кадрови назначения във властта управляващите реставрират Държавна сигурност.

Това е и причината депутати от БСП и „Атака“ да инициират законопроект за връщането на прословутия параграф 12 в закона за досиетата и атаките срещу комисията, целящи закриването ѝ или обезглавяването ѝ с подмяна на нейния състав.

По думите на **Методи Андреев**, настоящата комисия по досиетата е единственото прозорче, през което хората се информират за старите зависимости и днешното задкулисие, и очевидно това пречи на БСП, която е предприела действия за затваряне на това „прозорче“.

Д-р Марко Арндт, председател на Софийското бюро на фондация „Конрад Аденауер“, даде висока оценка на българското законодателство за разкриването на досиетата на тоталитарните комунистически служби, както и на дейността на комисията по

досиетата.

„За мен е учудващо, че от известно време в България се говори за промяна в закона и в комисията, тъй като българският закон е образец, а и комисията също работи образцово”, заяви той. Арндт определи българският закон за досиетата като значително по-напредничав от немския и по-последователен от законите в някои бивши комунистически страни.

„Освен всичко друго за журналистите и изследователите е много лесно да получат достъп до разкритите материали и за разлика от Германия резултатите от проверките на комисията се публикуват”, добави д-р Арндт.

„България може да се гордее със закона за досиетата. Добър закон за досиетата и добра комисия в едно посттоталитарно общество са добра основа за преосмисляне на диктатурата”, заключи той, припомняйки, че с резолюция от 30 ноември 2006 г. Европейският парламент е подкрепил България в намерението ѝ да създаде служба (комисия) за досиетата.

Александър Кашъмов, ръководител на правния екип на фондация „Програма достъп до информация”, подчерта, че пътят за приемане на законодателството за разкриване на архивите на комунистическите служби и обявяването на сътрудниците им не е бил гладък. Той направи преглед на законодателните опити за отварянето на досиетата от 1997 г. до 2006 г. Юристът изрази категоричното си мнение, че законът за досиетата не противоречи на Закона за защита на класифицираната информация, на който ръководствата на разузнавателните служби се опитват да се позовават в опит да скрият архиви и досиета от комисията.

Проф. Калин Янакиев припомни много факти от яростната съпротивата срещу процеса на отварянето на досиетата в България, включително и тяхното частично унищожаване от БКП и ДС в началото на промените след 10 ноември 1989 г. „Зависимостите от досиетата дават отражение и в момента”, посочи той. „Протестите в България, които протичат вече 4 месеца и ескалират, които са насочени срещу онова, което хората от улицата наричат мафия, се дължат до голяма степен на тези завързани зависимости, останали с прочистването на досиетата в началото на прехода”, добави той.

„Задкулистието в България е създадено и в резултат на това престъпление – прочистването на част от досиетата през 1990 г.“, убеден е проф. Янакиев.

Разследващият журналист и основател на сайта **desebg.com Христо Христов** коментира, че успешната държавна политика за разкриване на сътрудниците на комунистическите тайни служби през последните няколко години се дължи на постигнатите през 2006 г. политическо и обществено съгласие с приемането на действащия в момента закона за досиетата. По думите му лидерите на БСП и ДСП ясно трябва да заявят пред обществото кога са били честни към него – през 2006 г., когато са подкрепили политиката за отваряне на досиетата или днес, през 2013 г. – когато се подготвят да затварят досиетата и да търсят удобен повод за закриване на комисията или персонални промени в нея.

Историкът **д-р Момчил Методиев** заяви, че връщането на параграф 12 противоречи на обществения интерес. „Отварянето на досиетата гарантира информираността на обществото и дава възможност на историци и изследователи да проникнат в исторически събития, истината за които трудно могат да се открият в други архиви“, каза той.

Историкът изрази мнението, че процесът на отваряне на архивите на тоталитарните служби е необратим и въпреки желанието за затварянето им това не може да се случи толкова лесно. „Нереално е да се закрие комисията по досиетата и да се върне стария етап, при който политиците манипулираха достъпа до тази информация“, смята той.

Председателят на комисията по досиетата **Евтим Костадинов** заяви, че през последните години тя е била многократно атакувана заради дейността по огласяването на сътрудниците на тоталитарните служби. Той и членовете на комисията са се надявали, че с получената през май 2012 г. широка парламентарна подкрепа за втори мандат ще могат да изпълнят докрай разкриването на агентите, а не процесът да бъде спрял на средата по чисто политически конюнктурни причини.

Той потвърди, че единствените служби, които не са предали архивите на бивши тоталитарни структури са Националната разузнавателна служба и служба „Военна информация“.

Обществената дискусия за досиетата: Държавна сигурност не е минало, а настояще

Написано от Държавна сигурност.com
Вторник, 29 Октомври 2013 17:37

Техните директори не уважиха кръглата маса, както това направиха и депутатите от БСП и „Атака“, вносители на законопроекта за връщането на параграф 12.

Над 30 участници в дискусията подписаха Меморандум, с който настояват 42-то Народно събрание и управляващите да се придържат към постигнатия обществен консенсус за отваряне на архивите на бившите тоталитарни комунистически служби, чийто израз е приетият през 2006 г. закон за досиетата. Меморандумът ще бъде изпратен на лидерите на парламентарно представените политически сили.

Отделно представители на гражданската инициатива „Чисти ръце“ призоваха участниците в обществената дискусия за подкрепа на референдума за недопускане на лица, свързани с Държавна сигурност на ръководни постове в държавното управление.

Единствено депутати от ГЕРБ, след които **Цветан Цветанов, Веселин Вучков и Красимир Ципов** уважиха кръглата маса. Цветанов заяви, че ГЕРБ се противопоставят на връщането на параграф 12 и подкрепят дейността на комисията по досиетата.

Той пое ангажимент да бъдат отправени парламентарни питання към министъра на правосъдието Зинаида Златанова за предаването на архивите на отдел „Затвори“ на комисията и до министър-председателя за предаването на архивите от страна на НРС и военното разузнаване.

Вижте само на desebg.com: [Пълен аудио запис от изказванията на всички участници в кръглата маса](#) и последвалата дискусия.